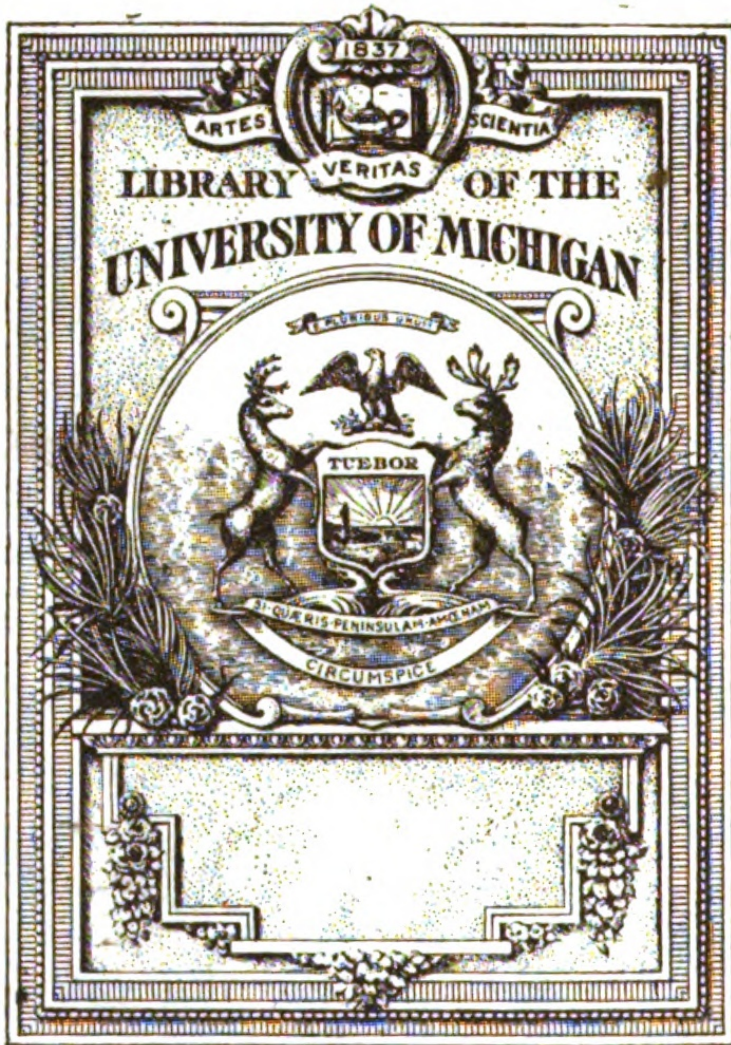

B 437355 DUPL

T I J D S C H R I F T

=

VOOR

INDISCHE

TAAL-, LAND- EN VOLKENKUNDE.

T I J D S C H R I F T

VOOR

INDISCHE

TAAL-, LAND- EN VOLKENKUNDE,

UITGEGEVEN DOOR HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN EN
WETENSCHAPPEN;

ONDER REDAKTIE DER HEEREN

Dr. P. Bleeker, J. Munnich en E. Netscher.

Met 24 platen: 152 Kaartl.

DEEL III.

J. van den Broek

BATAVIA,

LANGE & Co.

1855.

I N H O U D

V A N

H E T D E R D E D E E L.

	BLADZ.
Berigten omtrent den zeeroof in den Indischen Archipel, over 1852 en 1853.	1
Hindoe-oudheden aan de grens van Banten, door R. Friederich.	32
Beknopt overzicht van den handel en de scheepvaart te Timor-Koepang, gedurende het jaar 1853. . . .	38
De vrijhaven van Riouw in 1833.	48
Hindoe-bouwvallen in het landschap Padang-lawas (Binnenlanden van Sumatra), door H. von Rosenberg. <i>met 3 platen.</i>	58
Invallende gedagten, enz., door C. Chastelein. . . .	63
Aanvulling der antwoorden op de vragen over de Indische tijdrekenkunde, door J. Hageman Jcz. . . .	185
Consideratiën over de Jacatrasche- en Preanger-regentschappen, onder Batavia sorteerende, en of daaruit meerder voordeelen dan thans, voor de Compagnie te behalen zijn. door Mr. S. N. Nederburgh. 110, 195, 299,	
Ontcijfering der inscriptiën te Kawali, residentie Cheribon, door R. Friederich. <i>met 4 platen.</i> . . .	149
O er de inscriptie van Djamboe, door R. Friederich. .	183

351031

- De Secte der Padaries (Padries) in de bovenlanden van Sumatra, door H. A. Steijn Parvé. *met plaat.* . . . 249
- Tweede aanvulling der antwoorden op de vragen over Indische tijdrekenkunde, door J. Hageman Jez. . . 279
- Verslag van een onderzoek der Poggi-eilanden, in 1852 op 's Gouvernements last bewerkstelligd door den luitenant ter zee 1e klasse, kommandant van Z. M. stoomschip Hekla, wijlen P. A. M. Hinlopen, en den kontroleur der 1^e klasse, destijds belast met het gezag te Manna (Benkoelen) P. Severijn. 319
- Verslag van een in 1854 bewerkstelligd onderzoek op het eiland Engano, door den luitenant ter zee 1^e klasse, kommandant van Z. M. schoenerbrik Sylph. J. van der Straaten, en den kontroleur der 1^e klasse bij het binnenlandsch bestuur ter Weskust van Sumatra, P. Severijn. 338
- Beschrijving van Engano en van deszelfs bewoners, door H. von Rosenberg. *met plaat.* 370
- Verslag van een reisje naar het landschap Palo en naar Tandjong Datoe, door Dr. J. H. Croockewit. . . 387
- Geografische en ethnografische beschrijving van het distrikt Singkel, de landen liggende langs de Simpang-kanan en de Banjak-eilanden, benevens eenige korte aantekeningen nopens de Simpang-kiri, door H. von Rosenberg. *met 15 platen en 2 kaarten* 394
- Over het grondbezit en de onderscheiding der gronden in de XII Kola's (Sumatra's Weskust), verzameld en uit het Maleisch overgebracht door J. A. W. van Ophuijsen, assistent-resident aldaar. . . . 477
- Iets over den dood van George Muller, door J. Hageman Jez. 487

BLADZ.

Verslag eener reis in de Lampongsche Distrikten, door J. C. Köhler.	495
Eerste Proeve eener kronijk van Mampawa en Pontia- nak, door J. T. Willer.	516

B E R I G T E N.

BLADZ.

Verspreiding der werken van het Bataviaasch Genoot- schap van Kunsten en Wetenschappen.	I
Oudheden uit de residentie Bagelen	V
Oudheden, opgedolven in Bantam.	VII
Oude kris uit de residentie Palembang	IX
Oude munten uit den Ned. Indischen Archipel, . . .	X
De titel Anom of Moeda van Indische vorsten, . . .	XI
Javaansche bijgeloof	XIII
Oude munt uit Palembang	„
Inscriptiën enz. uit midden-Java	XIV
Oudheden ter Weskust van Sumatra	XV
Zeldzame muntstukken van Nederlandsch-Indië	XIX
Inscriptie op eene koperen plaat uit Soerabaja. . .	XX
Munten der Chinezen in Sambas	XXIV

BEKNOPT OVERZIGT

VAN DEN

HANDEL EN DE SCHEEPVAART

TE

TIMOR-KOEPANG

GEDURENDE HET JAAR 1855.

De gheele Invoer heeft bedragen:

Aan koopmanschappen.	<i>f</i> 125571.51.
Aan specie onder Ned. vlag van Samarang aangebragt. »	3060.

De Invoer heeft bestaan in voortbrengselen van:

Europa, Amerika en Australie voor eene waarde van	<i>f</i> 81030.17½.
Den O. Archipel voor eene waarde van »	38462.33½.
De West van Indië en Bengalen voor eene waarde van	» 900. »
China, Manilla en Siam voor eene waarde van	» 5170. »

Totaal koopmanschappen.	<i>f</i> 125571.51.
---------------------------------	---------------------

De Invoer heeft plaats gehad van :

Amerika voor eene waarde van		<i>f</i>	168. 30
Australië	id.	»	768. 60
Celebes	id.	»	33407.118
Europa	id.	»	28539. 19½
Java	id.	»	48843. 60
Den O. Archipel	id.	»	13844. 03½
			<hr/>
Totaal als boven	.	.	<i>f</i> 125571.51.

De voortbrengselen van Europa, Amerika en Australië hebben bestaan in :

Aardewerk	2 serv. 78 doz.		
	1044 ps.	<i>f</i>	333. 60
Bier	491 fl.	»	343.100
Blikwerk	4 doz. 2 stellen	»	250. »
Brandewijn	17 doz.	»	306. »
Buskruid	5900 ₤	»	3025. »
Bijouterien	18 ps.	»	480. »
Koralen	6 $\frac{22}{100}$ pik.	»	686. »
Fluwelen	586 stukk.	»	4394. 116
Genever	60 kisten	»	1008.
Geweren en vuurwp.	914 gew. 2 pr. pist.	»	8811. 30
Glaswerk	2 kist. 174 doz.		
	36 gross. 240 ps.	»	1118. 60
Instrument. (muziek)	.	»	205. »
Kleederen (gemaakte)	6 ps. 25½ doz.	»	840. »
Koper en koperwerk	45 ps. en 2 doz.		
	5 pakjes	»	144. »
Kramerijen	.	»	1779. »
Lakens en Greinen	193 st. en 324 ell.	»	4048. 38
Lood	23 $\frac{11}{100}$ pic	»	484. 48
			<hr/>
Transporteeren.	.	<i>f</i>	28257. 91

Per Transport.	f 28257. 91
Lijnwaden	}	9091 ps. stukgoe-			
		deren	f 31765	76 $\frac{1}{2}$	
		652 doz. doek. »	2911.		
		12 » kous. »	66.		
		92 pak. en 13			
		doz. naaig. »	209.		
		100 korgs. sar. »	2659. 60		
		90 » tjindees »	1856.		
		1 » slend. »	36.		
					» 39503. 16 $\frac{1}{2}$
Meel		11 vatn. 45 blikk.			
		1075 pond	.	»	. 711. »
Meubelair		29 ps. 2 $\frac{1}{2}$ doz.	»		898. »
Olieën		3 doz. olijf 7 keld.			
		lijn	.	»	204. »
Plectwerk		13 $\frac{3}{4}$ doz.	.	»	248. »
Provisien		.	.	»	1836. 60.
Reukwaren		83 $\frac{8}{12}$ doz.	.	»	807. »
Schoeisel		172 paren.	.	»	348. »
Schrijfbehoeften		.	.	»	746. »
Spermacetie kaarsen		250 pd. 3 kisten	»		325. »
Tabak		200 »	.	»	100. »
Verw		10 vatjs. 443 pd.	»		281. »
Wijnen		2974 fl.	.	»	2735. »
IJzer en IJzerw.		66 $\frac{7}{100}$ pic. 16 $\frac{20}{100}$ pic.			
		spijk. 3 vat.			
		644 $\frac{1}{2}$ doz. mess.	43		
		doz. slot.	883		
		bijl. 12 spaden			
		106 ps. div.	»		3503. »
Zeep		36 kist. 48 pd. 47			
		doz.	.	»	289. »
Zijde		7 ps. 2 $\frac{2}{3}$ doz.	49		
		ell.	.	»	237. »
					<hr/>
Transporteeren.	f 81030.17 $\frac{1}{2}$.

Die van den O. Archipel hebben bestaan in :

	Per Transport.	f 81030. 17½
Aardewerk	1620 ps.	. »	102. 60
Arak	20/2 legg. 374 keld »		2870. »
Blikwerk	13 corgs. 66 ps. »		771. »
Eetwaren. »		149. »
Gambier	6 $\frac{1}{100}$ pic. . »		184. 24
Houtwerk	251 ps . »		170. »
Ivoorwerk	275 ps. armband. »		275. »
Kapas	184 $\frac{5}{100}$ pic. . »		1107. 36
Katjang	68 $\frac{2}{100}$ » . »		144. 87½
Koffij	10 » . »		300. »
Koper en koperw.	11 $\frac{2}{100}$ » koperdr. »		1133. »
Kramerijen »		582. 60
Leder en d° werk	10 vell. 25 zadels. 271 ps. schoenen »		947. 60
Lijnwad.	{ 240 $\frac{2}{100}$ corgs. sar. f4980.30 11 » doeken » 149. » 4 $\frac{1}{100}$ » slend. » 42. » }		» f5171. 30
Olieën	10 fl. Mak. »		10. »
Rottings en d° werk	320 bossen bindr. 2 matten »		120. »
Rijst	3509 $\frac{1}{100}$ pic. »		17675. 84
Suiker	134 $\frac{2}{100}$ » »		2559. »
Specerijen	6½ » »		145. »
Tabak en sigaren	4½ » tabak 20/2 kistj. 9000 ps. Sigaren »		429. »
Touwwerk	5 $\frac{1}{100}$ pic. . »		113. »
Verfhout	1 $\frac{7}{100}$ » »		10. 60
IJzerwerk	7404 parangs. 247 » patj. 10 bijl. »		2242. 72
Zeildoek stroo	2500 ps. »		1250. »
			<hr/>
			f 38462. 33½
			<hr/>
Transporteeren.		f 119492. 51

*Die van de West van Indiën en Bengalen
hebben bestaan in:*

	Per Transport.		f 119.192. 51
Opium	10 ballen	» 800. »	
Zijden tjindees	1 corgs.	» 100. »	
		-----	» 900. »

*Die van China, Manilla en Siam
hebben bestaan in:*

Aardewerk	13649 ps.	f 808. 60	
Koralen	2 pic.	» 120. »	
Eetwaren		» 20. »	
Kramerijen		» 209. 60	
Medicijnen	7, $\frac{5}{8}$ pic.	» 111. »	
Offerpapier	592 pakk.	» 331. »	
Pajongs	40 ps.	» 11. »	
Schoeisel	300 pr.	» 311. »	
Schrijfbehoeften		» 167. 60	
Sigaren en tabak	8500 ps. 1/2 pic.	» 410.	
Stallen paanen	103 stellen	» 321. 60	
Thee	6 $\frac{1}{4}$ pic. en 30 kisten	» 1397. »	
Verf	9 pakj.	» 36. »	
Vuurwerk	1 $\frac{1}{2}$ kist.	» 45. »	
Zijde	26 ps. 17 $\frac{1}{2}$ corg	» 850. »	
		-----	» 5179. »
	Totaal Koopmanschappen.		f 125571. 51

De Invoer heeft plaats gehad onder:

Nederlandsche vlag voor eene waarde		f 93041.109 $\frac{1}{4}$
van		
Engelsche vlag	id.	» 32361. 31 $\frac{1}{4}$
Amerikaansche vlag	id.	» 168. 30

Totaal als boven.		f 125571. 51

Gedurende het jaar 1855 zijn te Koepang:

Aangekomen:	Vaartuigen.	Lasten.
Europeesch getuigde	32	3755½
Inlandsch id.	25	164
	<hr/>	<hr/>
Totaal	57	3919½
	<hr/>	<hr/>

Daarvan zijn aangekomen:

Onder Nederlandsche vlag	10	766
» Engelsche »	18	2550½
» Amerikaansche »	2	251½
» Fransche »	1	134
» Portugesche »	1	53
Inlandsche vaartuigen onder Nederl. vlag	25	164
	<hr/>	<hr/>
Totaal	57	3919½

Daarvan zijn aangekomen:

Van Java onder Nederlandsche vlag	5	610
» den O. Archip. »	5	156
» » Engelsche »	1	51
» Engeland »	3	586
» Australië »	12	1715½
» China »	2	198
» » Fransche »	1	134½
» O. Archip. Portugesche »	1	53
» Walvischvangst Amerik. »	2	251½
Inl. vaart. van div. plaats. onder Ned. vlag	25	164
	<hr/>	<hr/>
Totaal	57	3919½
	<hr/>	<hr/>

De gehele Uitvoer heeft bedragen :

Aan koopmanschappen	f	89196. 18
Aan muntspecien onder Engelsche vlag naar Sidney uitgevoerd	»	7068. »

De Uitvoer heeft bestaan in voortbrengselen van :

Den O. Archip. voor een waarde van f	79380. 78
Europa id »	9815. 62

Totaal koopmanschappen f 89196. 18

De uitvoer heeft plaats gehad naar :

Adelaide voor eene waarde van	f	46. »
Celebes id.	»	33996. »
China id.	»	21579. 60
Java id.	»	11154. 30
Madras id.	»	100. »
Mauritius id.	»	5250. »
Den O. Archipel id.	»	17070. 48

Totaal als boven f 89196. 18

De voortbrengselen van den O. Archipel zijn :

Djagong	23 pik.	f	46. »
Huiden (buffel)	40 »	»	32. »
Koffij	32 »	»	640. »
Olien (aard)	10 »	»	200. »
Paarden	220 ps.	»	5500. »
Sandelhout	3730 $\frac{21}{100}$ pik.	»	32263. 78
Sapanhout	40 »	»	80. »
Schilpad	$\frac{16}{100}$ »	»	128. »
Was	404 $\frac{69}{100}$ »	»	40469. »
Waskaarsen	$\frac{22}{100}$ »	»	22. »

Transporteeren f 79380. 78

Per Transport.. . f 79380. 78

De voortbrengselen van Europa zijn:

Aardewerk	9 serv. en div. »	480. »	
Brandewijn	96 fl. »	144. »	
Buskruid	100 pond »	100. »	
Bijouterien	2 doz. »	480. »	
Blikwerk	2 » »	120. »	
Fluweel	9 ps.. 5 ell. »	185. »	
Glaswerk	18 doz. 26 gros. »	295.60	
Koper en d°. werk.	11 pik. 5 ps. 3 pak »	415. »	
Kramerijen	»	592. »	
Laken en woll. gd.	10½ ps. 22½ ell. »	975.60	
Lijnwaden	260 ps. en 1 korg. »	2668. »	
Meubelair	15 » »	310. »	
Pleetwerken	1¾ doz. »	200. »	
Provisien	»	249.60	
Reukwaren	14 doz. »	126. »	
Schrijfbehoeften	»	375. »	
Schoeisel	93 pr. »	186. »	
Spermacetie kaars.	7 kist »	150. »	
Verfstof	6 vaten »	48. »	
Vuurwapenen	4 pr. pistolen »	150. »	
Wijnen	30¼ doz. »	384. »	
IJzerwerk	36 doz. div. 20 pik. 16 v. spijk. 18/m naalden »	968. »	
Zeep	16 doz. »	64. »	
Zijde	3 ps. »	150. »	f 9815. 60

Totaal als boven . f 89196. 18

De uitvoer heeft plaats gehad onder:

Nederl. vlag voor eene waarde van	f 57380. 78
Engelsche id.	id. » 31769. 60
Fransche id.	id. » 46. »
Totaal als boven	. f 89196. 18

Gedurende het jaar 1855 zijn van Koepang:

Vertrokken:	Vaartuigen.	Lasten.
Europeesch getuigde	30	3617.
Inlandsch id.	24	136.
	—	—
Totaal	54	3753.

Daarvan zijn vertrokken:

Onder Nederlandsche vlag	9	733½.
» Engelsche id.	17	2444½.
» Ameriknansche id.	2	261½.
» Fransche id.	1	134½.
» Portugeesche id.	1	53.
Inlandsche vaartuigen onder Nederlandsche vlag.	24	136.
	—	—
Totaal als boven	54	3753.

Daarvan zijn vertrokken:

Naar Java onder Nederlandsche vlag.	1	34½.
» O. Archipel id.	8	690.
» id. Engelsche vlag.	2	226.
» Java id.	1	117.
» Australië id.	2	198.
» Bengalen id.	5	912.
» China id.	2	428.
Ter walvischvangst Eng. vlag.	1	192.
id. Amer. id.	2	251½.
Naar Mauritius onder Engelsche id.	4	370½.
» Australie Fransche id.	1	134½.
» O. Archip. Portug. id.	1	53.
Inl. vaartuigen onder Ned. id. naar div. plaatsen.	24	136.
	—	—
Totaal als boven	54	3753.

Gedurende 1853 zijn te Koepang gcheven:

Aan Inkomende	regten	.	.	f	12490. 05
» Uitgaande	id.	.	.	»	15079. 15
» Entrepot	id.	.	.	»	1942. 10
» Overscheep	id.	.	.	»	---- »
» Pakhuishuur	.	.	.	»	---- »
» Additionele opcenten	.	.	.	»	1378. 48
» Interest op verleend crediet	.	.	.	»	285. 110
» Territoriale belasting op de koffij	.	.	.	»	---- »

Totaal . . .				f	31175. 68

Van bovenstaande perceptie ad	f	31175. 68
is gerestitueerd:					
Wegens Geconsigneerde regten.	.	.	.	»	128. 62

Zoodat werkelijk in 's Lands kas is verbleven.	f	31,047. 06.			

